

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ВІЗАНТІЙСЬКА ДИДАКТИКА Й ЕТИКА В ТРАДИЦІЇ, ПРАКТИЦІ ТА СУЧАСНИХ РЕЦЕПЦІЯХ»

Компонента освітньої програми – вибіркова (3 кредити)

Освітньо-професійна програма	Середня освіта (Історія)
Спеціальність	014 «Середня освіта (Історія)»
Галузь знань	01 Освіта
Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Мова навчання	українська
Профайл викладача (-ів)	Боднарюк Богдан Михайлович, доктор історичних наук, професор кафедри Всесвітньої історії http://www.ethnos.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/02personnel&data[2926][caf_pers_id]=424&commands[2926]=item
Контактний тел.	52-41-28
E-mail:	b.bodnariuk@chnu.edu.ua
Сторінка курсу в Moodle	https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=1075
Консультації	середа з 13.00 до 15.00

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

В історії як світової, та і європейської культури візантійська цивілізація відіграла роль своєрідного духовного медіатора, який органічно поєднав світоглядні, морально-етичні й дидактичні набутки Сходу та Заходу в універсалізовану систему загальнохристиянських стрижневих гуманістичних цінностей. У сфері науки і мистецтва Східна Римська імперія (Візантія) дала середньовічному соціуму еталонні взірці літератури, архітектури, музики, естетичного сприйняття художніх творів. Візантійська етика породила та поширила домінуючі сутнісні мотивації, що вплинули на формування – в межах євангельської традиції – ідей та образів, спрямованих у православному світі на вдосконалення сприйняття людиною оточуючих реалій.

Витонченість умозорових конструкцій та естетичного мислення ромейських інтелектуалів, філософічність та дидактичність культурної складової ромейського суспільства, високий рівень його освіченості та духовного життя утворили унікальний цивілізаційний феномен, який знайшов відображення у розмаїтті культурних надбань людства наступних історичних епох. Пряма спадкоємниця греко-римської елліністичної освіченості, Візантійська імперія протягом багатьох століть залишалась потужним осередком цивілізаційної самобутності й християнського традиціоналізму.

Навчальна дисципліна «Візантійська дидактика й етика в традиції, практиці та сучасних рецепціях» належить до вибіркового лекційного курсу, необхідного для підготовки професійних істориків та істориків-вчителів. Актуальність даного курсу ґрунтується на необхідності засвоєння здобувачами вищої освіти найважливіших процесів і закономірностей, пов'язаних з історією виникнення,

становлення та поширення дидактичних практик, й етичних засад й духовно-світоглядних концептів у ромейському соціумі протягом VI-XIV ст., оскільки цивілізаційні досягнення саме Візантії – у вимірі культурологічних пріоритетів – суттєво вплинули на формування архетипних культурно-етичних орієнтирів багатьох слов'янських країн Європи, у тому числі України. Крім того, знання про історію візантійської педагогіки, освіти та просвіти, а також – ментальні особливості візантійців (romeїв), формує широкий кругозір і піднімає рівень гуманітарної ерудиції здобувачів вищої освіти.

Мета навчальної дисципліни: надати здобувачам вищої освіти уявлення про духовно-світоглядні особливості, культурні й морально-етичні пріоритети візантійської дидактики (в межах загальної імперської освіти та просвіти), які у своїй мотиваційній основі покликані сприяти викладенню історичного матеріалу, орієнтованого на розкриття тематики і проблематики курсу. Разом з тим, означена дисципліна дає змогу здобувачам вищої освіти опанувати матеріал, пов'язаний з аналізом і висвітленням функціонування ромейської освітньо-виховної системи, й одночасно акцентований на розгляд аспектів ментальних домінант, притаманних візантійському соціуму.

НАВЧАЛЬНИЙ КОНТЕНТ ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

МОДУЛЬ 1. Зародження і шляхи розвитку у Візантії етичних традицій та дидактичних практик (330-843 рр.)	
Тема 1.	Витоки і становлення візантійської науки, освіти й просвітництва: цивілізаційний контекст у вимірі феноменології
Тема 2.	Особливості культурного життя Східної Римської імперії в епоху Пізньої Античності (IV-VI ст.)
Тема 3.	Розвиток історичної думки, літератури, риторики, природничих знань та правової науки (VII – перша половина IX ст.)
Тема 4.	Школа і освіта в ромейській державі (характерні риси й ціннісні пріоритети доби Раннього Середньовіччя)
Тема 5.	Ранньовізантійська етика та естетика: формування стрижневих принципів і базових засад на тлі іконоборства
МОДУЛЬ 2. Розквіт і занепад візантійської гуманістичної культури, духовності й освіти (843-1452 рр.)	
Тема 1.	Філософія, історичні погляди, література, юриспруденція й природничі науки у східній Імперії в другій половині IX – першій половині XV ст.
Тема 2.	Шкільна галузь і просвітництво у Візантії за правління Комнінів та Палеологів
Тема 3.	Духовно-етичні орієнтири, моральні, естетичні й світоглядні ідеали ромейського соціуму в межах ренесансних тенденцій
Тема 4.	Візантійський гуманізм в імперському освітньо-дидактичному просторі: сутнісні та якісні характеристики («ментальна симптоматика»)

Тема 5.	Ключові ознаки культури пізньої Візантії (XIII – перша половина XV ст.): сучасна цивілізаційна рецепція
----------------	---

ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ, ФОРМИ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі вивчення даної вибіркової навчальної дисципліни використовуються інноваційні освітні технології: інформаційно-комунікаційні, технології студентоцентрованого навчання; традиційні та інтерактивні форми і методи навчання, серед яких: лекція-візуалізація, проблемна лекція, самостійно-дослідницька робота та ін.

ФОРМИ Й МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА ОЦІНЮВАННЯ

Поточний контроль: семінари й письмове опитування, індивідуальні завдання у формі авторського реферату, есе, самостійна творча робота, презентація та ін.

Підсумковий контроль – залік.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання програмних результатів навчання здобувачів вищої освіти здійснюється за шкалою європейської кредитно-трансферної системи (ECTS).

Критерієм успішного оцінювання є досягнення здобувачем вищої освіти мінімальних порогових рівнів (балів) за кожним запланованим результатом навчання.

ПОЛІТИКА ЩОДО АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Дотримання політики щодо академічної доброчесності учасниками освітнього процесу при вивченні вибіркової навчальної дисципліни регламентовано такими документами:

- ✓ «Етичний кодекс Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» <https://www.chnu.edu.ua/media/jxdfs0zb/etychnyi-kodeks-chernivetsko-natsionalnoho-universytetu.pdf>;
- ✓ «Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університету імені Юрія Федьковича» <https://www.chnu.edu.ua/media/n5nbzwgb/polozhennia-chnu-pro-plah-i-at-2023plusdodatky-31102023.pdf>.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Вступ до візантиністики / Під ред. Б. Сорочана. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://gumilevica.kulichki.net/VAA/vaa1.htm>
2. І. Острогорський. Історія Візантії [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://web.archive.org/web/20070928095230/http://www.litopys.lviv.ua/katalog/istorija_1.html

Детальна інформація щодо вивчення курсу «Візантійська дидактика й етика в

*традиції, практиці та сучасних рецепціях» висвітлена у робочій програмі
навчальної дисципліни*

<https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=1075>